

SUOMA BARENTSA
EUROÁRKITALAŠ RÁĐI
SÁGADOALLIVUOHTA 2021–2023

Ministry for Foreign



Affairs of Finland



SUOMA BARENTSA
EUROÁRKITALAŠ
RÁĐI SÁGADOALLIVUOHTA

LIHKU JA
JÁBÁLAŠVUOĐA
GÁLDU

2021–2023

BUORIT BARENTSA GUOVLLU USTIBAT!

Suomas lea illu doaibmat Barentsa euroáarktalaš ráđi ságadoallin jagiid 2021–2023. Barentsa ovttasbargu lea rieggádeamis jagi 1993 rájes leamaš okta mávssolaččamus ártkalaš guvllolaš ovttasbarggu čiehkageđggiin, ja Suopma deattuha ain dan mearkkašumi. Go jagi 2023 lea vássán 30 jagi Barentsa ovttasbarggu álgimis, de ulbmila mielde mearkajahki válđojuvvo vuhtii earenoamáš oaiveministtardeavivademiiin, juos konjunktuvrrat addet dasa liibba.

**ON suvdilis gárggiideami
doaibmaprogámma Agenda 2030,
Eurohpa ruoná gárggiideami progámma
ja Barentsa guovloráđi Barents-progámma
2019–23 leat vuolggasajit Suoma
ságadoalliáigodaga bargui
Barentsa euroáarktalaš ráđis.**

Barentsa guovllus lea rikkes luondduriggodagat go luondduárvvut. Guovllus leat buot vejolašvuodát allašlájat eallimii. Barentsa guovlu fállá rámaid mánggasuorggat dutkanbargguide, bargat mánggabeallásaš bargguin ja luovvat suvdilis ekonomiiija šaddama. Orrut leat dehálaččamus áhpit guovllu ceavzilis boahhteáigái.



Photo by DMITRY BELENIKHIN

Barentsa guvlui, dego oba ártkalaš guvlui, čuohtá jođánis dálkkádatrievdan ja dasa gullet servodatlaš ja ekonomalaš váikkuhusat. Hástalussan lea ovddidit guovllu buresbirgejumi nu, ahte semmas adnojuvvo ávvir hearkkes davviluonddu earenoamášvuodas ja dahkkojuvvo vejolažžan ovddasvástáduslaš, ceavzilis ja birasustitlaš ekonomalaš doaibma guovllus. Ságadoallin Suopma guovduluvvá earenoamážit olbmuide, geat ellet ja stuđerejit Barentsa guovllus ja háliidit hukset boahhteáiggiset doppe.

**Guovduluvvat ovddidit suvdilis
gárggiideami ja dearvašlaš birra,
olbmuidgaskasaš oktavuodaid sihke
johtolaga ja buriid oktavuodaid.**

Suvdilis gárggiideapmi lea Suoma buot politihkalaš barggu mávssolaš oassi. Mii leat čatnasan ON suvdilis gárggiideami ulbmiliidda, Parisa dálkkádatsoahpamuššii ja ON biodiver-

siteahhtasoahpamuššii. Suvdilis gárggiideami astaheami várás galgá sihkarastojuvvot, ahte Barentsa guovllu boahhteáiggi vuodđun lea ekonomalaš, biraslaš, sosiála ja kultuvrralaš suvdilvuohtha sihke čaddaneutrálavuohtha. Nā mii máhttit atnit luondduriggodagaideamet ceavzilis, ja mii leat válbmasat vuogáiduvvat dálkkádatrievdamii.

Ulbmilin lea hukset Barentsa guovllu suvdilis gárggiideami mielde, mas buohkain dan orruin leat buorit oktavuodát lihkaeapmái go digitálalaččat ja mii maid geasuha muosáhusa ja áššedovdamuša. Buot dat dahká davviguovllus geasuheaddji orrunbáikki, man servošiiin leat fáldahkan buorit ja mánggabeallásaš bargovejolašvuodát, orrun, buresbirgejupmi, dearvašvuohtha ja buorrešlájat skuvlejujumi buot dásiin. Ságadoallin Suopma gudnejahtá guovllus orru eamiálbmogiid rikkis kulturárbbi ja árbevirolaš dieđu.

**Guovlluin ja eanangottiin lea čovddarolla
olbmuidgaskasaš ovttasbarggu
ovddideamis Barentsa guovllus.**

Ságadoalliriikan Suomas lea lagas ovttasbargu Barentsa guovloráđi ságadoalli Ruošša Njeneca autonomalaš biiregottiin sihke eará guovlluiguin sihkkarastit Barentsa ovttasbarggu gárggiideami.

Mii bargat lagas ovttasbarggu Barents-barjoavkkuiguin, main lea mearrideaddji rolla doaimma sisdoalus ja Barentsa euroáktalaš ráđi strategalaš ulbmiliid sihkkarastimis.

Mii doarjut maid aktiivvalaš ja ealaskas siviilaservodaga, mas leat mielde álbmotorganisašuvnnat, sihke preassa ja diehtjuohkingaskaomiid friddjavuođa. Medias lea guovddášrolla Barentsa ovttasbarggu gárgeheamis ja riggudahttimis.

**Olbmuidgaskasaš oktavuodain S
uopma čiekŋu earenoamážit nuoraide.
Nuorat leat čovdda Barentsa guovllu
boahhteáigái ja guovllu doallama
ealasin ja gárggiideaddjin.**

Guovllu buot olbmuide galget sihkkarastujuvvot sin vuoigatvuođat ja ovttalágán vejolašvuođat. Barentsa ovttasbarggus Suopma doarju nuoraid oassálastima mearrádusdahkamii buot sin áššiin, mat váikkuhit eallimii birrasis kultuvrii ja skuvlemis aktiivvalaš bargoeallimii. Vealtameahttun lea sihkkarastit jeavddalaš rájiid rasttildeaddji johtima



Photo by ANNA ZIYA GEERLING

vejolašvuođa nuoraide, vai sis livččii vejolašvuohta oassálastit demokráhtalaš ja oassálastimii váldi servodaga gárgeheapmái ja ipmirdit eará olbmuid kultuvrra, bajásgeassima ja duogáža. Deaivvademiid ja oktasaš fidnuid bakte nuorat huksejit oktasaš identitehta ja sáhttet ovddidit guovllus sierralágánvuođa gudnejahttima ja gaskavuoda ipmárdusa.

**Ráfi, bissulvuohta, doaibmi ovttasbargu
ja unnánaš gealdagas ártkalaš
ránnáideametguin leat leamaš ja leat
ain Suoma olgoriikkapolitiikka áššelisttu
njunnošis.**

Go riikkaidgaskasaš ovttasbargui čuhcet deattut, de mii dárbašit stádisvuođa bajásdoallama várás eanet go goassige gievrras mánggaidgaskasaš forumiid dego Barentsa ovttasbarggu. Mii vuordit šattolaš ovttasbarggu Barentsa riikkaidgaskasaš čállingottiin ságadoalliprográmmamet ollašuttimis. Dialoga buot oasseváldiiguin ja geavada ovttasbargu leat hui dehálaččat ozadettiin buoremus čovdosiid Barentsa guvlui.



Pekka Haavisto
Olgoriikkaministtar



SUVDILIS GÁRGGIIDEAPMI

Photo by ANU JUURI

Máנגgain surggiin, mat gullet suvdilis gárggiideapmái, leat vejolašvuodát viiddit ovttasbargui. Daid joavkkus leat dálkkádatbissovaš-vuohta, dálkkádatrievdamii vuogáiduvvan ja dálkkádatrievdama goahcan, biebmodorvu, suvdilis davvi biodoallu, luondduvuđđosaš čovdosat, dearvvašvuoda innovašuvnnat, ovttasbargu pandemiijaid ja njoammudávddaid duostuma várás, suvdilis turisma, unna- ja gaskastuora fitnodagaid ovddideapmi, čadđa-neutrála garvindoallu, nuoskuma caggan ja digitališuvdna.

Suopma viggá oazžut eiseválddiid, dutkiid ja álbmotororganisašuvnnaid oktii gávdnat vugiid unnidit Barentsa guovllu olggobealde boahhti šaddovistegásaid ja čáhpes čađa luoittuid ja vuogáiduvvat dálkkádatrievdamii vahágahtekeahhtá luonddu dehe árekeahhtá árbevirolaš eanangeavahusa. Vuosttaš saji ulbmilat leat maid Barentsa dálkkádatrievdama doaibmaprogramma ovddideapmi ja Oarjedavvi-Ruoššas birrasii vahátlaš čuozáhagaid laktáseaddji Barents Environmental Hot Spots -bargu.

Suopma háliida maid deattuhtit Barentsa guovllu dehálaš ovdamearkan luonddu mánggahápmásašvuoda dorvvasteamis. Ulbmilin lea ovttastahtit guvllolaš ovttasbarggu biologalaš mánggahápmásašvuoda máilmmi-viidosaš bargui ja arvvosnuhttit gudneángeris doaimmaid luonddu buorin.

Suopma ovddida Barentsa guovllu luonddu mánggahápmásašvuoda suodjaleami ja doarju ON biodiversitehtasoahpamuša ođđa globála ulbmiliid ollašuhttima guovllus. ON Agenda 2030 suvdilis gárggiideami ulbmilat ja Eurohpa ruoná gárggiideami prográmma leat dáid doaimmaid vuodđu.

Ságadoalliriikan Suopma deattuha vejolašvuodaid deahttásit rájiid rasttildeaddji ekonomáš ovttasbargui. Ceavzilis rájiid rasttildeaddji ekonomii ja innovašuvnnat leat dehálaš reaidut árvoduddjomii oba Barentsa guovllus sihke bargosajiid ja birgenlági sihkarastimis.

Garvindoallu unnida olbmuid doaimma birasjuolgeluotta, duddjo bargosajiid ja ekonomii ja šaattu sihke buorida maid biebmosihkarvuoda. Suoma ságadoallivuotta doarju álgagiid garvindoalu ja ceavzilis bázahusfuolahusvuogadagaid gárggiideami várás Barentsa guovllus. Earenoamáš fuomášumi

čuozáhahkan lea maid diđolašvuoda lasiheapmi čáhpes čađa luoittuin.

Suopma ovddida ságadoalliáigodagastis ceavzilis vuovdebiodoalu Barentsa guovllus. Vuovdevuđđosaš ođđa buktagat vurdojuvvojit buhttet ođasnuvakeahtes materiálad ja energii jagálduid, ja seammas duddjojuvvojit ođđa luondduvuđđosaš bálvalusat. Dát veahkeha sirdásit vátnačadat servodahkii bajásdoaladettiin ekosystemaid. Ságadoalliáigodagastis Suopma doarju Barentsa guovllu vuovdesuorggi organisašuvnnaidgaskasaš ovttasbarggu. Suvdilis gárggiideapmi lea Suoma ságadoalliáigodaga alla dási vuovdeforumma (Forest Forum) váldofáddán.

Ovddiduvvo luonddu mánggahápmásašvuoda suodjaleapmi ja ON biodiversitehtasoahpamuša globála ođđa ulbmiliid ollašuhttin

OLBMUIDGASKASAŠ OKTAVUOĐAT

Barents-ovttasbarggu váibmosis lea riikkaid, guovlluid ja olbmuid beaivválaš vuorrováikkus. Ságadoalliriika Suopma áigu buktit ovdan dán oasis ovdan menestuvvamiid.

Min ulbmilin lea váfistit diehtolonohallama čoavddaolbmuid gaskkas ja sierra dead- dočuokkessurggiin bargi fitnodatolbmuid, studeanttaid ja dutkiid gaskkas. Suoma ságadoalliáigodaga áigge lea ulbmilin dudd- jot interaktiivvalaš digitála fierbmevuoláža doarjut nuoraid čatnaseami Barentsa guovllu boahteáigái ja veahkehit sin plánaid stuđeret ja bargat Barentsa guovllus. Fierbmevuolážiin ávvuduvvojit semmas Barents-ovttasbarggu 30-jagášdoalut. Barentsa skuvlenovttasbarg- gus ovddidit suvdilis gárggiideami ulbmiliid.

Kultuvrra ja dáidaga ovddidemiin leat máng- gat positiivvalaš váikkusat guovlluid geasuheaddjivuhtii bargan- ja orrunbirasin. Kreatiivavuhta, kultuvra ja dáidda leat maid oktavuođaid geahččanguovllus čađamanni fáddán Barentsa guovllu gilvonávcca, searve- vuoda, čálgu, geasuhanvuoimmi sihke bures- birgema ovddideaddjin. Dát oaidninvuohki

*Duddjojuvvo
digitála interaktiiva
fierbmevuoláš doarjut
nuoraid stđer- ja
bargguoážžuneavttuid
Barentsa guovllus*

čalmmustahttojuvvo earret eará Barentsa kulturstipeanddain.

Suopma ságadoalliriikan gidde earenoamáš fuopmášumi guovllu eamiálbmogiid čatn- aseami sihkkarastimii, lávga ovttasbarggus Barentsa eamiálbmotbargojoavkkuin. Suopma doarju njealját eamiálbmogiid allačoahkkima, mii dollojuvvo jagi 2023, ja mas čikŋoduvvo ovttasbargui EU doaimaorgánaiguin ja mii lea plánejuvvon dollojuvvo vuosttaš háve Brysselis.



Photo by KIRA ZYAPAEVA

Photo by ANDREY SHALYOV

Ságadoalliriikan Suopma joatká barggu rájiid rasttildeaddji ovttasbarggu buorrin. EU ja Ruošša rájiid rasttildeaddji ovttasbarggu prográmmaid ja davvi dimenšuvnna guoibmivuodaid gaskkalduvakehtes joatkin ja doarvái buorre ruhtadeapmi leat earenoamáš dehálaččat Barentsa guovllu ovttasbargui. Barentsa iežas prošektaruhtadeapmi (Barents Financial Mechanism, BFM), mii lea ulbmil válđojuvvot atnui jagi 2022 álggus, lea guovddášreaidu prošektahápmosiid doarjumis.

Gádjunovttasbargu lea leamaš okta Barentsa guovllu lihkestuvvan doaimmain, ja dat oazžu deattu maid Suoma ságadoalliáigodagas. Čuovvovaš Barentsa gádjunhárjehus lági-duvvo jagi 2022 Norggas. Dát ovttasbargu ovddida Barentsa guovllu dorvvolašvuođa, ábasvuođa ja luhtolaš gaskavuodaid olbmuid ja eiseválddiid gaskkas. Dálkkádatrivdama ja lassáneaddji ravddamus dálkefenomenaid dihte ovttasbargu vuovdebuollimiid áicamis ja čáskadeamis lea dehálaš deaddočuokkis.

Suopma movttiidahtta Barentsa euroáarktalaš ráđi buot bargojoavkkuid ovttasbarggu lasiheapmái, ulbmilin synergijja ja jearggalašvuođa buorideapmi. Suoma ságadoalliáigodagas bargojoavkkut movttiidahttojuvvojit atnit ávkki riikkaidgaskasaš Barents-čállingotti IBS doarjagiin buorebut virtuaálavejolašvuođaidda čaddajuogeluotta unnideami várás ja ábasvuođa lasiheami várás.



*Nannejuvvo johtolaga
ja lögistihka ovttasbargu ee.
digitališuvnna bakte*

JOHTOLAT JA LOGISTIHKKA

Buresdoaimmi infrastruktuorra lea heakkadeháláš. Dat ovttastahtta Barentsa guovllu orruid ja doppe bargiid, lei dal gažaldat eatnangeaidno-, ruovdegeaidno-, mearra- dehe girdioktavuodaide dehe digitála oktavuodaide. Guovllu gárggideapmi sorjá ceavzilis, ruoná ja intelligeanta johtolagas ja logistihkas.

Suopma viggá váfistit johtolaga ja logistihka suorggis ovttasbarggu nu ahte deattuha digitališuvnna, johtolatmanahagaid gárggideami ja dálkkádatustitlaš johtolaga, mas lea mielde molssaevttolaš boaldámušaid atnu. Ulbmilin lea doarjut báikkálašservošiid, fitnodateallima ja industriija huksedettiin ceavzilis boahpteáiggi buohkaide.

Suopma geavaha Barentsa oktasaš johtolatplána (JBTP) ávžžuhusaid bargoprográmma gárgeheapmái ja doalvu ovddas guvlui Barentsa euroáarktalaš johtolatviidodaga barggu. Deattásit ovttasbargu Davvi dimenšuvnna johtolat- ja logistihkkaguoibmivuodaide ovddida intelligeanta johtolat- ja oktavuohtačovdosiid ja johtolatvuogádagaid ovddideami Barentsa guovllus.